

STATSMINISTER WILLOCH'S INNLEGG I GENERALDEBATTEN VED
NORDISK RÅD'S 33. SESJON.

Ærede President:

På sesjonen i fjor ga jeg uttrykk for det gledelige i den omfattende aktivitet som Ministerrådets rapport ga uttrykk for. Denne karakteristikken kan i år forsterkes. Ved siden av en videreføring av den etablerte virksomheten, er det til denne sesjon lagt frem et omfattende forslag vedrørende samarbeidet det økonomiske og sysselsettingspolitiske område, samtidig som det foreligger forslag til effektivisering av det nordiske samarbeidsapparatet på både parlamentarikersiden og regjeringssiden.

Vi opplevet allerede i fjor det bemerkelsesverdige at de nordiske regjeringer, uavhengig av politisk farge, hadde samlet seg om felles retningslinjer for den økonomiske politikk, og at det var stort sett sammenfallende oppfatninger mellom dem om hvorledes man best kan styrke sysselsettingen. Etter ønske fra Rådet om en nærmere konkretisering av retningslinjene for økonomisk samarbeid og økt sysselsetting, har finansministrene til denne sesjon lagt fram et fyldig materiale og konkrete forslag om tiltak som skal bedre den nordiske konkurransevne, forskning,

markedsføring, og andre forhold av betydning for vekst og sysselsetting.

Etter mitt skjønn bør man legge stor vekt både på årets forslag og de retningslinjer som finansministrene formulerte i fjor. Det er således viktig ikke å glemme Feldt-rapportens ord om de begrensede mulighetene for å motvirke arbeidsløsheten gjennom økt innenlandsk efterspørsel. Finansministrene under ledelse av Feldt påpekte, som man kanskje vil huske, at en slik økt efterspørsel kan få negative virkninger på den relative inflasjonstakten i Norden, og derfor alt i alt få negative virkninger også på sysselsettingen. Man må m.a.o. motstå fristelsen til å gå lenger enn hensynet til inflasjonsbekjempelsen tillater.

De tiltak som er foreslått i år når det gjelder infrastruktur vil bedre kommunikasjonene mellom våre land og bidra til å forbedre betingelsene for vårt næringsliv, og derved gi positive sysselsettingsmessige virkninger. Satsingen på utdanning og faglig kompetanse, samordning av kapasiteten på spesialiserte områder, ekstra store tilleggsressurser til forskning og utvikling og økte ressurser til Nordisk Industrifond, er tiltak som vil gi nordisk industri økte muligheter for å delta aktivt i utviklingen av ny teknologi og øke vår konkurransevne på avanserte tekniske områder. Datateknologiprogrammet som ble vedtatt i fjor er også et viktig element i disse bestrebelser. Dette programmet utmerker seg også ved samarbeidet mellom næringsliv og myndigheter - en modell jeg tror er av

største viktighet for å få mest mulig effekt av ressursene.

La meg også understreke betydningen av arbeidet med "Norden som hjemmemarked". Man er her kommet over på det konkrete plan etter at man har identifisert en rekke tekniske handelshindre. Men avviklingen av slike hindre går ofte tregt. Vi bør gi arbeidet den nødvendige politisk støtte. Jeg vil også i denne sammenheng minne om de norske initiativ til ytterligere frigjøring av kapitalbevegelser. Danmark og Norge har her gjennomført betydelige liberaliseringer overfor alle OECD-land. Vi håper nå at de andre nordiske land følger etter. I den forbindelse bør en ikke bare begrense seg til å spørre hvilke begrensninger OECD's regler innebærer, men også søke å påvirke fortolkningen av dem, eventuelt ta initiativ for å endre reglene.

Denne økte satsingen på nordisk samarbeid understreker også betydningen av de forslag som er lagt frem av Presidiet og Ministerrådet når det gjelder effektivisering og rasjonalisering av samarbeidet. Jeg håper sammenslåingen av de nordiske budsjetter og Ministerrådets sekretariater vil gi de ønskede resultater, og bidra til en bedre ressursutnyttelse og prioritering i de nordiske samarbeidet. Jeg håper også disse rasjonaliseringstiltakene vil gi en raskere gjennomføring av prosjekter og større muligheter for å sette inn ressursene på nye felter når behovene forandrer seg. Den norske regjering har også sterkt

håp om at oppbyggingen av et industrisenter i Oslo vil gi mulighet for økt forsknings- og utviklingsinnsats med derav følgende økt kompetanse. Jeg ønsker på denne bakgrunn Nordisk Industrifond hjertelig velkommen til Oslo, etter at Ministerrådssekretariatet forlater oss.

Det har vært uttrykt skepsis til sammenslåingen av sekretariater og budsjetter fra kultursidens representanter. Jeg ser det imidlertid slik at det ikke bør finnes klare skillelinjer mellom kultursamarbeidet og annet nordisk samarbeid. Sammenslåingen bør etter min mening gi impulser begge veier og gi et miljø som skal stimulere alle sektorer.

I forbindelse med det økonomiske samarbeid mellom våre land vil jeg også knytte et par bemerkninger til grensehandelen. Det er vel slik at vi i Norge har vært av de mer tilbakeholdne når det gjelder å lempe ytterligere på restriksjonene på grensehandelen. Vi har likevel et meget betydelig underskudd i grensehandelen, og det har ført til store problemer for deler av vårt næringsliv i grenseregionene. Siden dette spørsmål jevnlig tas opp vil jeg ikke unnlate å minne om at hovedårsaken til de norske grensehandelsproblemene ligger i den brutale endring i kursen mellom svenske og norske kroner. Målt i norske kroner gikk kursen eller prisen på svenske kroner ned med 25% fra 1976 til 1983. De mange og

tilsammen bemerkelsesverdig store svenske devalueringer har ført til en konkurransemessig forverring for nesten alle norske bransjer og produkter. Men i den senere tid har bl.a. høyere prisstigning i Sverige enn i Norge, og en svak justering av kursforholdet mellom de to valutaer tilbake i retning av det som burde være det normale, forbedret konkurranseforholdene noe. En slik utvikling kan med tiden gi mulighet for å gjennomgå disse regler på nytt.

Til årets sesjon er det også foreslått et Vest-Norden-fond som skal bidra til en utbygging av næringslivet i våre vestlige naboland. Jeg vil gjerne gi uttrykk for min store glede over dette tiltaket, og håper at det sammen med den særlige regional-låneordning vil bidra til et allsidig og livskraftig næringsliv i Vest-Norden.

Jeg må også få nevne at vi i Norge setter stor pris på de ordninger som er vedtatt for handelen med Grønland etter Grønlands uttrede av EF.

La meg så , ærede president, et øyeblikk få vende tilbake til samarbeidet innen kulturområdet. Etter min oppfatning bærer dette samarbeidet preg av aktivitet og ekspansjon. Dette er gledelig.

Dette gjelder ikke minst på medie-området hvor de nordiske institusjoner har trukket sammen, hatt

utbytte av kontakter og hverandres erfaringer i den eksplosjonsartede medietid vi er inne i.

Men på ett viktig felt ser det nå ut til at samarbeidsbestrebelsene har strandet. De nordiske forhandlingen om bruk av Tele-X-satellitten til TV-formål for en tre-årig forsøksperiode brøt sammen på grunn av den svenske regjeringens krav når det gjelder betalingen. Den norske holdningen er antagelig vel kjent: Vår interesse ligger i et permanent system, med størst mulig utveksling av nabolandsprogrammer. Etter norsk skjønn var det derfor lite rimelig å kreve en avtale om Tele-X der kostnadene for sendingen skulle ligge himmelhøyt over det man behøver å betale for satelitt-kapasitet på det åpne marked.

Fra norsk og finsk side ble det under forhandlingene signalisert vilje til å drøfte et mer permanent prosjekt, dersom forsøkene med Tele-X viste seg vellykket teknisk og kulturpolitisk. Men heller ikke det ga grunnlag for løsning. Det må vi ta til etterretning, og ta forbehold om å vurdere andre løsninger på ønsket om adgang til å se nabolandsprogrammene.

La meg til slutt, ærede president, berøre et saksområde som Nordisk Råds Presidium såvel som regjeringen har vært sterkt opptatt av i tiden siden forrige sesjon: kampen mot sur nedbør.

Arbeidet internasjonalt med å få til bindende avtaler om reduksjoner av utslipp som bidrar til sur nedbør, har nå utviklet seg i positiv retning. Dette skyldes ikke minst samarbeidet mellom de nordiske land. De nordiske statsministrene kom i desember her i Reykjavik med en felles uttalelse rettet spesielt til den britiske regjering, for å få Storbritannia til å slutte seg til avtalen om 30% reduksjon av svovelutslippene mellom 1980 og 1993. Svaret fra den britiske statsminister gav intet løfte i den retning. I det arbeid som har pågått i Genève etter dette for å få utarbeidet et bindende protokoll under ECE-konvensjonen om sur nedbør, har imidlertid britene vist samarbeidsvilje. Dette er viktig fordi beslutningene innen ECE fattes på grunnlag av consensus. Det må oppfattes som uttrykk for britisk erkjennelse av behovet for en bindende avtale. Vi kan bare beklage at britene ikke ser seg i stand til å tiltre avtalen nå, men må arbeide for at det i hvertfall vil skje senere.

Til slutt vil jeg gjerne få gjenta håpet om, og troen på at denne sesjon vil kunne bli husket med rette som en markering av verdifulle skritt fremover i det stadig viktigere nordiske samarbeid.